

عنوان مقاله:

چیستی انسان و مراتب کمال وجودی او نزد عین القضات همدانی

محل انتشار:

فصلنامه آینه معرفت، دوره 21، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

امیرحسین مستقیم - دانشجوی دکتری عرفان اسلامی و اندیشه امام خمینی(ره)، واحد یادگار امام خمینی(ره) شهرری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

جمشید جلالی شیجانی - دانشیار گروه ادیان و عرفان، واحد یادگار امام خمینی(ره) شهرری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

موضوع مقاله حاضر پژوهش پیرامون « چیستی انسان و مراتب کمال وجودی او نزد عین القضات همدانی » است. انسان شناسی وی- مانند دیگر عارفان- مبتنی بر نظریه تجلی و ظهور است که بر اساس آن همه عالم و از جمله انسان « مظهر » وجود خداست. از نگاه عارفان، انسان مظهر کامل و اتم خداوند است و از این جهت بیشترین شباهت و تناسب را با وجود وی دارد. از نظر عین القضات، انسان موجودی دوساحتی و مرکب از روح و بدن است، لیکن حقیقت وی در بعد روحانی او قرار گرفته است. او همانند فلاسفه، روح را موجود مجرد می داند و با عقیده متکلمان که منکر تجرد روح اند مخالفت ورزیده است و آن را کفر آمیز و مخالف کتاب و سنت می داند؛ در عین حال با حکما نیز مخالفت ورزیده و ماهیت انسان را همانند آنها « حیوان ناطق » نمی داند، بلکه مهم ترین ویژگی انسان را صفت « بصیرت » می داند که با علم حضوری و شهود قلبی ادراک می شود. به علاوه، نفس آدمی را ملکوتی می داند که از عالم بالا بر او افاضه شده است و در معرفت نفس بر وساطت وجود مقدس رسول اکرم(ص) تاکید بسیار می ورزد و می گوید: « پس از آنکه انسان از شراب معرفت مست شود، چون به کمال مستی رسد و به نهایت انتهای خود رسد، نفس محمد(ص) بر وی جلوه کنند » این نگاه وی در باره پیامبر اسلام، ناشی از همان بینش مبتنی بر تجلی و ظهور است که معرفت خدا را از طریق تجلی و ظهور انسان کامل بر انسان سالک می داند. یافته های ما نشان می دهد که عین القضات، هرآنچه را در باب انسان و کمالات وجودی او گفته است، آنها را از کتاب و سنت بر گرفته و مسلمانی معتقد و پایبند به شریعت بوده و خود نیز عامل به آن بوده است. روش تحقیق در این مقاله، روش توصیفی و تحلیلی است.

کلمات کلیدی:

بصیرت، عین القضات، انسان کامل، شهود عقلانی، دل، تجلی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1291709>

